

FAGFORNYELSE PÅ HARALDVIGEN LEIRSKOLE

Vår visjon for leirskolen
på Haraldvigen:

Vi vil gi elevene
opplevelse og mestring,
og bidra til å gjøre dem
kvalifiserte for
fremtiden.

Med **Fagfornyelsen** får skolen et verdiløft. Det gjør også leirskolen.

Det legges vekt på mer lek og praktisk undervisning.

- **Leirskole ER lek og praktisk undervisning.**

Læreplanen vektlegger ulike bevegelsesaktiviteter, lek og øving i større grad enn tidligere. Videre at samspill med andre, samt øvelse og deltagelse i ulike aktiviteter og naturferdsel er vesentlige trekk ved kompetansen i faget.

- **Samspill med andre, aktiviteter og naturferdsel er et av leirskolens særpreg.**

Etter fagfornyelsen skal kroppsøvingsfaget bli mindre idrettsrettet, og man skal i større grad legge vekt på øving og deltagelse i naturferdsel, dans og andre bevegelsesaktiviteter.

- **Leirskoler er spesialister på deltagelse i naturferdsel og bevegelsesaktiviteter.**

Det legges vekt på dybdelæring.

- **Det skjer på leirskole, ettersom enkelte fagområder og emner gjennomføres best – eller bare – på leirskole.**

Det vektlegges demokrati og medborgerskap.

- **Sosial trening, aktiviteter og samarbeidsoppgaver gjennom leirskoleoppholdet skal ruste elevene for både arbeidslivet og livet generelt.**

Et leirskoleopphold gir **læring** på svært mange plan. Det er ikke bare den organiserte formidlingen av kunnskap som skal gi elever et utbytte. På leirskole er vi sammen 24 timer i døgnet. Gjennom møter med andre mennesker, gjennom mestring av nye oppgaver i et autentisk og **ramsalt skjærgårdsmiljø** og et nært samliv med **naturen**, forsøker Leirskolen på Haraldvigen å stimulere til læring og mestring, også utenom de oppsatte undervisningsøktene.

I løpet av 4-5 døgn på leirskolen tas det mange og viktige små steg mot det som med store ord beskrives som det meningssøkende, skapende, arbeidende, **allmenndannede, samarbeidende, miljøbevisste og integrerte menneske.**

Selv om mye læring og utvikling skjer gjennom samspillet med andre, og gjennom de organiserte og uorganiserte aktiviteter elevene møter, har leirskolen selvsagt også et fokus på en **målrettet** kunnskapsoverføring. Undervisningen ved leirskolen bygger på **Fagfornyelsen, og læreplaner/kompetansemål for 7. trinn.**

Vi ønsker med dette å gi skoler som er kunder hos oss et bilde av undervisningen vi tilbyr, og vi håper denne oversikten kan gjøre at leirskoleoppholdet får en enda mer naturlig og viktig plass i skolenes undervisningsplaner. Ettersom det legges vekt på de naturlige aktivitetene, vil det styrke undervisningen og være gunstig om elevene får hjelp til å se sammenhenger mellom teori og praksis gjennom for- og etterarbeid.

Undervisningen på Haraldvigen **tilpasses værgudene**, omgivelsene og tilreisende skolars ønsker. Noen av målene i Fagfornyelsen er mer sentrale i oppleggene våre enn andre.

Vi har plukket fram de undervisningsmål og kompetansemål vi legger mest vekt på, men vi har også tatt med mål som vi synes er naturlige å knytte opp mot et opphold på Haraldvigen.

Vi mener vi med dette klarer å sikre elevene et pedagogisk tilrettelagt leirskoleopphold i tråd med fagfornyelsen og kompetansemål.

Her følger først **fagfornyelsens kompetansemål for 7. trinn** i kroppsøving og naturfag, de mest sentrale fagene på leirskole. Deretter har vi tatt med noe fra flere fag som også dekkes og berøres innen et leirskoleopphold.

Tekst merket med **grønt** er det vi dekker best av kompetansemålene i fagfornyelsen og har mest fokus på.

Tekst merket med **lilla** er det vi gjør/de aktiviteter vi tilbyr på Haraldvigen.

KROPPSØVING

fagfornyelsens kompetansemål etter 7. trinn

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne:

- utforske og gjennomføre leik og spel saman med andre i ulike bevegelsesaktivitetar
- øve på samansette bevegelsar, åleine og saman med andre
- gjennomføre aktivitetar ut frå eigne interesser og føresetnader i dans, friluftsliv, idrettsaktivitetar og andre bevegelsesaktivitetar
- bruke kart, digitale verktøy og teikn i naturen til å orientere seg i natur og nærmiljø
- forstå og praktisere reglar for aktivitet og spel og respektere resultatane
- forstå ulikskapar mellom seg sjølv og andre og delta i bevegelsesaktivitetar som kan vere tilpassa ikkje berre eigne føresetnader, men òg andre sine
- utføre grunnleggjande teknikkar i symjing på magen, på ryggen og under vatn
- vurdere sikkerheit i uteaktivitet og naturferdsel og gjennomføre sjølvberging i vatn
- bruke nærmiljøet og utforske lokale kulturar for friluftsliv
- gjere greie for allemannsretten under ferdsel og opphald i naturen
- gjennomføre overnattingstur og reflektere over eigne naturopplevingar

Kroppsøving

- Fysisk aktivitet er sentralt under hele oppholdet.
- Elevene får bruke robåt, kano, kajakk og seilbåt, samt at vi har utflukter til fots i nærmiljøet, på øya vår eller naboøyene.
- Videre legges det til rette for ballspill og ulike andre aktiviteter på fritida.

Orientering

- Natursti rundt øya vår.
- Skjærgårdsorientering ved hjelp av kart og kano / robåt.

Svømming / bading

- Elevene har mulighet til å bade i sjøen. Alle under 18 år bader med redningsvest. Det er tilsyn ved bading.

Friluftsliv

- Vi er ute det meste av tiden, og elevene må lære seg å mestre påkledning og sikkerhet ved sjøen og i båt.
- Vi har fokus på sikkerhet og sjøvett

NATURFAG

Fagfornyelsens kompetansemål etter 7. trinn
Leirskolen dekker svært mye i fagfornyelsen.

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne:

- gjøre rede for hvordan organismer kan deles inn i hovedgrupper, og gi eksempler på ulike organismers særtrekk
- gjøre rede for betydningen av biologisk mangfold og gjennomføre tiltak for å bevare det biologiske mangfoldet i nærmiljøet
- foreslå tiltak for å bevare det biologiske mangfoldet i nordområdene og gi eksempler på betydningen av tradisjonell kunnskap i naturforvaltning
- utforske og beskrive ulike næringsnett og bruke dette til å diskutere samspill i naturen
- beskrive og visualisere hvordan døgn, månefaser og årstider oppstår, og samtale om hvordan dette påvirker livet på jorda gjøre rede for jordas forutsetninger for liv og sammenligne med andre himmellegemer i universet
- gjøre rede for hvordan det geologiske kretsløpet, platetektonikk og ytre krefter er med på å forme og endre ulike landskap
- gjøre rede for fysiske og psykiske forandringer i puberteten og samtale om hvordan dette kan påvirke følelser, handlinger og seksualitet
- gjøre rede for noen av kroppens organsystemer og beskrive hvordan systemene virker sammen

Naturfag

- Livet i fjæra. Smådyr og tang i fjæresonen. Vi lager akvarier.
- Utforske, finne, gjenkjenne, sanse. Praktisk undervisning.
- Fiske på brygga.
- Fiske med garn, bunnsnøre, harpe, fiskestang og ruse. Vi søker hvert år fiskeridirektoratet om dispensasjon fra forbudet mot rusefiske, og hittil har vi fått positivt svar hvert år, med visse betingelser vi følger opp.
- Informasjon om Fiskeridirektoratets lover, forbud og regler.
- Garntrekking. Fiskedisseksjon, med fokus på fiskens liv og levesett. Vi ser på innvoller, blod, tiss og bæsje. Under disseksjon av fisk trekkes det paralleller til menneskekroppens oppbygning, de indre organers funksjoner, samt næringsstoffenes funksjon og virkning på menneskekroppen.
- Videre om krabber, tang, maneter og marinbiologi
- Strandtur til Buholmen, med skjellplukking.
- Det stimuleres til å undre seg over og studere naturen gjennom hele oppholdet.
- Vi forteller om fiske, jordbruk, losvirkosomhet og handel som grunnlag for samfunnet på og rundt Randøyane, og i området Kristiansand/Sørlandet.
- Vi ser på hvordan skjærgården er formet av isen, på båttur, på tur på øya/natursti/ livet i fjæra.
- Vi ser på hvordan menneskene forurensrer havet, med fokus på plast i havet.
- Månens og solas innvirkning på tidevannet forklares i forbindelse med Livet i fjæra eller Natursti.
- På båttur ser vi på bergarter og hvordan lagene i disse er synlige i skjærgården, samt hvordan isen har formet landskapet.

Mat og helse.

På Haraldvigen har vi stort fokus på mat. Derfor har vi plukket ut noen av kompetansemålene også i mat og helse.

MAT OG HELSE

Fagfornyelsens kompetansemål etter 7. trinn

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne

- bruke reiskap, grunnleggjande teknikkar og matlagingsmetodar til å lage trygg og berekraftig **mat som gir grunnlag for god helse**
- bruke sansane til å **utforske og vurdere matens smak** og tekstur og til å utforske anretning av mat
- vise samanhengar mellom **matvaregrupper og næringsstoff som er viktige for god helse**
- bruke matmerking og kostmodellar til å **setje saman eit sunt, variert og berekraftig kosthald og reflektere rundt vala sine**
- **utnytte matvarer og restar frå matlaging og reflektere over eige matforbruk**
- Maten vi serverer kaller vi «Haraldvigenmat», et konsept som innebærer gode, sunne, hjemmelagede, varierte måltider, med mange valgmuligheter for store og små.
- Vi har et bevisst forhold til matsvinn og prøver i størst mulig grad å unngå dette, både av etiske grunner, men også fordi vi holder til på ei øy, med tungvinn varetransport.
- Videre sammenligner vi – når vi dissekterer fisk – fiskekropper og menneskekropper, og har på den måten fokus på hvordan kostholdet påvirker kroppen.
- Tradisjonell og nyere bruk av alger, fisk, fugl og andre dyr tas opp i flere av øktene.
- Iblant lager vi mat av dette. Når forholdene ligger til rette for det griller vi egenfanget fisk.
- Vi fokuserer også på bordskikk ved måltidene.

Norsk

- **Sammenlikne talespråk i nærmiljøet med andre talespråkvarianter i Norge og med nabospråk.**
- Formidling av historier fra nåtid og gamle dager.
- Ordforråd: vi bruker norske ord tilknyttet sjø og båtliv.
- Leirskolens nettsider inviterer elevene til å hente informasjon om leirskolen.
- Elevene lager og presenterer værmelding

Matematikk

- Måling, veiing, enkle beregninger, målestokk trekkes inn i daglige gjøremål ved leirskolen.
- En gruppe elever gjør værobservasjoner ved hjelp av ulike instrumenter hver morgen, og denne presenteres for alle.

Tverrfaglige temaer

Dette er ikke egne fag, men samfunnsaktuelle temaer som inngår i læreplanene der de er en sentral del av kompetansen i faget.

Læreplanverket har tre tverrfaglige temaer:

Folkehelse og livsmestring.

- Folkehelse og livsmestring som tverrfaglig tema i skolen skal gi elevene kompetanse som fremmer god psykisk og fysisk helse, og som gir muligheter til å ta ansvarlige livsvalg. I barne- og ungdomsårene er utvikling av et positivt selvbilde og en trygg identitet særlig avgjørende. [Leirskole fremmer denne kompetansen.](#)

Demokrati og medborgerskap

- Elevene skal få innsikt i at demokratiet har ulike former og uttrykk. Gjennom arbeid med temaet demokrati og medborgerskap skal elevene forstå sammenhengen mellom individets rettigheter og plikter. [På leirskolen samarbeider elevene utfra demokratiske prinsipper, rettigheter og plikter, i praksis.](#)

Bærekraftig utvikling.

- Bærekraftig utvikling som tverrfaglig tema i skolen skal legge til rette for at elevene kan forstå grunnleggende dilemmaer og utviklingstrekk i samfunnet, og hvordan de kan håndteres. Bærekraftig utvikling handler om å verne om livet på jorda og å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag, uten å ødelegge framtidige generasjoners muligheter til å dekke sine behov. En bærekraftig utvikling bygger på forståelsen av sammenhengen mellom sosiale, økonomiske og miljømessige forhold. Menneskehetens levesett og ressursbruk har konsekvenser lokalt, regionalt og globalt. Gjennom arbeid med temaet skal elevene utvikle kompetanse som gjør dem i stand til å ta ansvarlige valg og handle etisk og miljøbevisst. Elevene skal få forståelse for at handlingene og valgene til den enkelte har betydning. Temaet rommer problemstillinger knyttet til miljø og klima, fattigdom og fordeling av ressurser, konflikter, helse, likestilling, demografi og utdanning. Elevene skal lære om sammenhengen mellom de ulike aspektene ved bærekraftig utvikling. [Leirskolen fremmer bærekraft og et bevisst forhold til dette.](#) [Leirskolen dekker svært mye i fagfornyelsen.](#)

Leirskolen på Haraldvigen har så myyyy (☺). Velkommen til ei leirskoleuke, med læring for livet!

